

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 1C/257/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7613206065
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Gargulová
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2015:7613206065.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves samosudkyňa JUDr. Jana Gargulová, v právnej veci žalobcu: Z. Z. L..C..I.., V. Č. H. XXXX/XXa, T. X, K.: XXX XX XXX, Č. C., právne zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421 proti žalovanému T. Ž., W.. X. X. XXXX, F. Y. Č.. XXX/XX, V., t.č. na neznámom mieste, zastúpený opatrovníkom pre konania Mgr. Milanom Krakom - vyšším súdnym úradníkom Okresného súdu Rožňava, o zaplatenie 368,-- eur s príslušenstvom takto

rozhodol:

Súd návrh **z a m i e t a** .

Účastníci **n e m a j ú p r á v o** na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Spišská Nová Ves rozhodol vo veci účastníkov rozsudkom č.k. 1C 257/2013-38 zo dňa 16.12.2013, ktorým súd návrh žalobcu zamietol v celom rozsahu a účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania.

Krajský súd v Košiciach uznesením č.k. 2Co 670/2014-85 zo dňa 15.6.2015 zrušil rozsudok súdu 1. stupňa a vrátil vec na ďalšie konanie. Skonštatoval, že aj v konaní podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“), musí byť zabezpečená ochrana práv spotrebiteľa a túto nie je možné obísť prostredníctvom konania podľa Nariadenia, preto súd 1. stupňa správne postupoval, ak posudzoval uplatnenú pohľadávku a v tej súvislosti aj platnosť žalobcom predloženej zmenky aj podľa relevantných predpisov v oblasti ochrany práv spotrebiteľa.

Uviedol tiež, že zmenky, ktorými sa zabezpečujú spotrebiteľské úvery, musia spĺňať okrem všeobecných náležitostí podľa zákona č. 191/1950 Sb. ešte aj ďalšie (osobitné) náležitosti ustanovené zákonom č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, a preto platnosť zmenky je potrebné skúmať aj z týchto hľadísk, či nejde o absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 OZ pre rozpor so zákonom č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, a následne aj so zákonom č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, ktorý s účinnosťou od 1.1.2011 (§ 17 v znení účinnom do 30.4.2014) zabezpečenie spotrebiteľského úveru zmenkou úplne vylučuje. S účinnosťou od 1.5.2014 tento zákaz je zakotvený v § 5a zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a vzťahuje sa na splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy všeobecne.

Uložil súdu 1. stupňa postupovať podľa článku 5 a nasl. Nariadenia ES 861/2007 a vykonať dokazovanie oboznámením listinami z príslušného exekučného spisu.

Právnym názorom odvolacieho súdu je v zmysle § 226 O.s.p. súd 1. stupňa viazaný.

Súd v zmysle pokynu odvolacieho súdu doručil žalovanému prílohu III podľa čl. 5 ods. 2 a 3 Nariadenia ES č. 861/2007 a pripojil si rozhodnutia z exekučného spisu Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 8Er 17/2011 a vo veci nariadil pojednávanie.

Účastníci a ani ich zástupcovia sa napriek vykázanému doručeniu pojednávania nezúčastnili, preto súd pojednával v ich neprítomnosti.

Zástupca žalovaného pre prípad vykonania dokazovania žiadal dokazovanie neukončiť, pojednávanie odročiť a oboznámiť žalobcu s dôkazmi, aby žalobca mohol uplatniť svoje právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

Žalobca k návrhu predložil originál zmenky vystavenej žalovaným dňa 30.3.2009 s nasledovnými údajmi:

Označenie: jedná sa o zmenku

Číslo zmluvy: 7153164

Meno, priezvisko, rodné číslo a podpis vystaviteľa - odporcu

Miesto vystavenia: v Krompachoch

Dátum vystavenia: 30.3.2009

Zmenková suma: 378,- €

Vyhlasenie vystaviteľa: zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSŤ s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava sumu dvestodevätidesiatštyri EUR a zmenkový úrok 0,25 % denne od 31.3.2010

Splatné: POHOTOVOSŤ s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava

Doložka: „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“

Na rube zmenky sa nachádza indosament (rubopis), ktorým bola zmenka prevedená na navrhovateľa. Súd riadiac sa právnym názorom súdu vyššieho stupňa prednostne posúdil nárok navrhovateľa podľa spotrebiteľského práva, aby mohla byť spotrebiteľovi poskytnutá ochrana.

Zo spisu tunajšieho súdu 8Er/17/2011 a jeho uznesenia zo dňa 25.1.2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 15.2.2011 súd zistil, že spoločnosť Pohotovosť s.r.o. ako oprávnený podala návrh na vykonanie exekúcie proti odporcovi ako povinnému pre vymoženie istiny 378,- € s príslušenstvom. Súd týmto uznesením žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol a následne uznesením zo dňa 15.3.2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť 21.3.2011 exekučné konanie zastavil. Exekučným titulom v tomto prípade bol rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu sp.zn. SR 07607/11 zo dňa 16.9.2010, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 11.10.2010 a vykonateľnosť 14.10.2010. Odporca bol zaviazaný zaplatiť pôvodnému veriteľovi Pohotovosť s.r.o. istinu 378,- €, zmenkový úrok 0,25 % denne z tejto sumy od 31.3.2010 do zaplatenia, úrok 6 % ročne zo sumy 378,- € od 14.6.2010 do zaplatenia, trovy rozhodcovského konania a trovy exekúcie. Podľa odôvodnenia rozhodcovského rozsudku sa vzniklo právo oprávnenému na zaplatenie zmenkovej sumy 378,- € aj s už vyššie uvedenými úrokmi.. Zároveň konštatoval, že oprávnený predložil zmluvu o úvere č. 7153164 zo dňa 30.3.2009 uzatvorenú medzi účastníkmi konania, na základe ktorej bol povinnému poskytnutý úver vo výške 300,- € a povinný sa zaviazal vrátiť oprávnenému úver v deviatich mesačných splátkach po 59,- € navýšený o poplatok vo výške 231,- €. Exekučný súd nevydal poverenie a zamietol žiadosť s odôvodnením, že jednoznačne išlo o spotrebiteľský úver obsahujúci neprijateľné zmluvné podmienky a rozhodcovský rozsudok zaviazal odporcu na právom nepovolené a dobrým mravom odporujúce plnenie.

Zároveň z uznesenia z č.l. 10 tohto exekučného spisu zo dňa 25.1.2011 mal súd preukázané, že dohoda o vyplnení zmenky, ktorá bola súčasťou Všeobecných podmienok poskytnutia úveru je v rozpore s ustanovením § 54 Občianskeho zákonníka. Tým, že povinný podpísal blankozmenku, nemohol následne žiadnym spôsobom ovplyvniť resp. namietat sumu v nej uvedenú. Uvedená podmienka bola teda dohodnutá jednoznačne v prospech oprávneného na úkor povinného - spotrebiteľa.

Okrem toho nebolo preukázané, že táto dohoda o vyplnení zmenky bola individuálne dojednaná.

Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, je európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu v zásade písomné. Ak to súd považuje za potrebné alebo ak to požiadajú niektorá zo strán, súd nariadi pojednávanie. Vzhľadom k povahe uplatnenej pohľadávky žalobcom, povahe vystaviteľa zmenky (pôvodne oprávneného zo zmenky), ktoré nasvedčovali tomu, že zmenka vychádzala resp. zabezpečovala pôvodne nárok zo spotrebiteľskej zmluvy, súd považoval nariadenie pojednávania za potrebné a vo veci nariadil termín pojednávania. Pojednávanie vo veci súd považoval za potrebné aj za účelom vykonania ďalšieho dokazovania oboznámením sa s listinnými dôkazmi a to exekučným spisom tunajšieho súdu a umožnenie účastníkom vyjadriť sa k týmto dôkazom s poukazom

na ustanovenie § 123 O.s.p., pričom nebolo možné vzhľadom na povahu tohto listinného dôkazu uvedené zabezpečiť iným spôsobom než nariadením pojednávania vo veci.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Podľa ods. 2 ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Podľa ods. 4 spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1,2,3 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Podľa ods. 4 písm. k/ tohto ustanovenia za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku. Podľa ods. 5 neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1,2 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Na základe takto vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že návrh žalobcu nie je opodstatnený.

Predmetom tohto konania je návrh žalobcu na uplatnenie pohľadávky podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie). V tomto návrhu žiadal, aby súd zaviazal žalovaného do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť zmenkovú sumu vo výške 368,- €, zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne zo sumy 378,- € od 31.3.2010 do 21.10.2012, zo sumy 368 € od 22. 10.2012 do zaplataenia, 6 % ročný úrok sumy 378,- € od 31.3.2010 do 21.10.2012, zo sumy 368 € od 22. 10.2012 do zaplataenia, zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy teda 1,26 € a náhradu všetkých trov konania. V časti údaje o pohľadávke navrhovateľ uviedol, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil odporca dňa 30.3.2009 na zmenkovú sumu vo výške 378,- €, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 31.3.2010. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. Zmenka bola vystavená dňa 30.3.2009 na uvedenú sumu, pričom do jej textu bol poňatý záväzok odporcu zaplatiť túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa spolu so zmenkovým úrokom 0,25 % denne od 31.3.2010. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplataeniu, ale vystaviteľ doposiaľ zaplatil sumu 10 €, a to z titulu zmenkovej sumy, z titulu úrokov nezaplatil žiadnu sumu. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou.

Žalobca je obchodnou spoločnosťou so sídlom na území Českej republiky, žalovaný ako fyzická osoba má bydlisko na území Slovenskej republiky a žalovaná zmenka bola vystavená na území Slovenskej republiky, kde je i platobné miesto. Žalobca určil ako príslušný súd podľa bydliska žalovaného v zmysle článku 25 ods. 1 písm. a) Nariadenia, príslušnosť okresného súdu podľa oznámenia Slovenskej republiky Komisii.

Po takto vykonanom dokazovaní mal súd preukázané, že nároku žalobcu opierajúceho sa o plnenie z vystavenej zmenky nie je možné vyhovieť.

Zmenka bola vystavená na základe Dohody o vyplnení zmenky, ktorá je súčasťou Všeobecných podmienok poskytnutia spotrebiteľského úveru, ktorý je v rozpore s ustanovením § 54 Občianskeho zákonníka. Tým, že povinný podpísal blankozmenku, nemohol následne žiadnym spôsobom ovplyvniť resp. namietat sumu v nej uvedenú. Uvedená podmienka bola teda dohodnutá jednoznačne v prospech oprávneného na úkor povinného - spotrebiteľa. Tiež súd nemal preukázané, že táto dohoda o vyplnení zmenky bola individuálne dojednaná. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že dôkazná povinnosť o tom, že zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom bolo individuálne dojednané zaťažujú dodávateľa a pokiaľ nepreukáže opak, nepovažujú sa za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 OZ).

V zmysle § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Zmenka bola vystavená na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky - Dohody o vyplnení zmenky, ktorá je súčasťou Všeobecných podmienok poskytnutia úveru a táto podmienka je neplatným úkonom. Ak je neplatná dohoda o vyplňovacom práve blankozmenky, je neplatná aj samotná zmenka - vid' rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008.

Neplatnosť zmenkovej zmluvy sama o sebe nie je dôvodom neplatnosti zmenky. Neplatnosť zmenkovej zmluvy však znamená neexistenciu kauzálneho vzťahu medzi konkrétnou pohľadávkou a zmenkou, ktorá ju mala zabezpečiť, čo znamená, že v danom prípade nedošlo k platnému vzniku zmenkového záväzkového vzťahu. Po formálnej stránke je teda zmenka platná, avšak záväzok, ktorý vznikol medzi dodávateľom a spotrebiteľom pri poskytnutí spotrebiteľského úveru, nemohol byť zabezpečený zmenkou, čo znamená, že z takejto zmenky nemohlo vzniknúť právo na vyplnenie zmenky a ani právo na plnenie z nej.

Z týchto dôvodov súd návrh žalobcu ako neopodstatnený zamietol.

Pre úplnosť súd považuje za potrebné uviesť i nasledujúce:

Podľa § 5a ods. 1 písm. b) zák. č. 250/2007 Z.z. - o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov - nepripustné je zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy zmenkou alebo šekom.

Podľa § 29b cit. zák. ustanoveniami §-om 5a ods. 1 písm. b) a ods. 2 až 4 sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. májom 2014; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. májom 2014 sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 30. apríla 2014.

Konanie o nároku žalobcu sa týka plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré podlieha i ustanoveniam zákona o ochrane spotrebiteľa.

Retroaktivita (spätná účinnosť) je vlastnosť právnej normy spočívajúca v tom, že daná norma určitým spôsobom pôsobí v minulosti a priamo alebo nepriamo svojím adresátom stanovuje práva a povinnosti vo vzťahu k obdobiu, kedy ešte nemali možnosť sa s jej obsahom zoznámiť. Retroaktivita môže byť pravá alebo nepravá.

Novelou tohto zákona č. 102/2014 Z.z. boli do zákona č. 250/2007 Z.z. zakomponované citované ustanovenia týkajúce sa nepravnej retroaktivity, čo znamená, že v novom právnom predpise zákonodarca uzná právne skutočnosti, ktoré vznikli počas platnosti skoršieho zákona, no zároveň prinesie určité zmeny práv alebo povinností, ktoré vznikli na základe týchto právnych skutočností alebo na ich základe zavedie aj nové práva alebo povinnosti.

V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR z 29. 6. 2010, sp. zn. 4 Cdo 98/2010 pri nepravnej retroaktivite zákonodarca uznáva právne skutočnosti, na základe ktorých podľa predchádzajúcej právnej normy došlo k vzniku určitých právnych vzťahov. O nepravú retroaktivitu môže ísť napriek tomu, že zákonodarca prípadne novým právnym predpisom zároveň s účinnosťou do budúcna prinesie určité zmeny aj tých práv (alebo povinností), ktoré vznikli za platnosti skoršieho zákona. Nepravá retroaktivita teda nebráni zákonodarcovi novou právnou úpravou vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy a meniť ich režim. Za prípustné sa považuje, pokiaľ nová právna úprava

(uznávajúc práva a povinnosti nadobudnuté podľa skoršieho právneho predpisu) zavádza do budúcnosti nový režim a mechanizmus (procedúru) uplatnenia týchto práv alebo pokiaľ právam nadobudnutým za skoršej právnej úpravy priznáva odo dňa účinnosti neskoršej právnej úpravy nový obsah. V konečnom dôsledku nepôsobí nepravá retroaktivita do minulosti. Akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy, tento stav ale rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy.

Na základe týchto skutočností súd zohľadnil aj ustanovenie nepravnej retroaktivity (§ 5a ods. 1 písm. b) v súčinnosti s § 29b 250/2007 Z.z.) a aj táto skutočnosť je dôvodom pre zamietnutie návrhu.

Súd nezohľadnil žiadosť žalobcu o odročenie pojednávania za účelom oboznámenia sa s vykonanými dôkazmi a teda prípadnej realizácie práva žalobcu vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Nič totiž nebránilo žalobcovi či jeho zástupcovi zúčastniť sa vytyčeného pojednávania a k listinám sa vyjadriť priamo na tomto pojednávaní. Predvolanie na pojednávanie žalobca i jeho zástupca prevzali v zákonnej lehote.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. (zásada úspechu). V konaní bol úspešný žalovaný účastník, ktorému trovy nevznikli, preto ich náhradu súd účastníkom nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní od jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Košiciach, písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.